

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

י"ח בטבת התשע"ג
31 בדצמבר 2012

חוזר גופים מוסדיים 2012-9-22
סיווג: כללי

דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 2(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח על הביטוח"), ולפי סעיפים 35 ו-39(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק קופות גמל"), ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, להלן הוראותיי.

1. כללי

מאחר שחיסכון פנסיוני הוא חיסכון ארוך טווח, המנוהל לרוב עשרות שנים, דומה כי הצעה למתן הטבות כלכליות לתקופות קצרות עשויה להשפיע על בחירה לא מושכלת של המוצר. כדי למנוע הטיה כזו, יש מקום לקבוע תקופה מזערית למתן הטבות והוראות להגברת השקיפות בנוגע לדמי ניהול הנגבים מעמית.

2. הגדרות

"בעל רישיון" – כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005, למעט סוכן שיווק פנסיוני כהגדרתו בסעיף 3(2) לחוק האמור;
"הודעה במסמך נפרד" – הודעה בדף נפרד, אשר אינו מכיל מידע נוסף מלבד ההודעה כאמור או הודעה הנמסרת במסגרת דף פרטי הביטוח המצורף לפוליסה, באופן בולט;
"העלאת שיעור דמי הניהול" – העלאה של שיעור דמי הניהול הנגבים מהיתרה הצבורה בחשבוננו של עמית או של שיעור דמי הניהול מתוך התשלומים המועברים לגוף המוסדי בשל עמית.

3. הגבלת שינוי דמי ניהול

א. גוף מוסדי יהיה רשאי להציע לעמית דמי ניהול הנמוכים משיעור או מסכום דמי הניהול המרביים הקבועים לפי דין (להלן: "הנחה בדמי ניהול"), ובלבד שההצעה האמורה תהיה תקפה במהלך תקופה של שנתיים או יותר מהיום שבו החלו להיגבות דמי ניהול בשיעור המוצע (להלן: "תקופת ההנחה").

ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), ניתנה לעמית הודעה במסמך נפרד, על זכותו של הגוף המוסדי להעלות את שיעור דמי הניהול בכל אחד מהמקרים המפורטים להלן, יהיה גוף מוסדי רשאי להעלות את שיעור דמי הניהול לפני השלמת תקופת ההנחה, ובלבד שהודעה

כאמור ניתנה לעמית לא יאוחר משלושה חודשים ממועד מתן ההנחה בדמי ניהול או בסמוך להפקת הפוליסה:

- 1) הפסקת תשלומים לחיסכון המועברים לקופת הגמל בשל העמית שלא אירעה בשל המעביד;
- 2) משיכה מלאה או חלקית או העברה מלאה או חלקית של יתרה צבורה לקופת גמל אחרת או למסלול השקעה אחר באותה קופה;
- 3) עמית שקיבל הנחה בדמי ניהול בשל מקום עבודה שבו הועסק, ועזב מקום עבודה זה;
- 4) העלאה בדמי ניהול בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם או בתנאי תכנית הביטוח, המסדיר שינויים בגובה דמי הניהול בהתאם ליתרה הצבורה בחשבונו של העמית או משתנה אחר אשר אושר על ידי הממונה, למעט מנגנון המבוסס על ותק העמית.

4. הגברת השקיפות בעת העלאת שיעור דמי ניהול

- א. גוף מוסדי ישלח לעמית ולבעל רישיון הנותן לעמית ייעוץ פנסיוני מתמשך או שיווק פנסיוני מתמשך, אם ישנו, הודעה במסמך נפרד על העלאת שיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית. תחילתה של העלאה כאמור תהיה בתום חודשיים מהמועד שבו נשלחה ההודעה האמורה לעמית ולבעל הרישיון כאמור, או המועד שצוין בהודעה שבו יועלו דמי הניהול, לפי המאוחר. הודעה כאמור לא תשלח מוקדם יותר מארבעה חודשים לפני מועד ההעלאה הצפוי.
- ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), בקרות כל אחד מהמקרים המנויים בסעיף 3(ב), יהיה גוף מוסדי רשאי להעלות את שיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית אף אם לא שלח לו הודעה כאמור בסעיף קטן (א), ובלבד שהתקיימו כל אלה:
 - 1) ניתנה לעמית הודעה במסמך נפרד, לא יאוחר משלושה חודשים ממועד מתן ההנחה בדמי ניהול או בסמוך להפקת הפוליסה, על זכותו של הגוף המוסדי לבטל את ההנחה בדמי הניהול.
 - 2) ניתנה לעמית ובעל הרישיון כאמור בסעיף קטן (א) הודעה במסמך נפרד, עד חודשיים לאחר מועד העלאת דמי הניהול.
- ג. ההודעה האמורה בסעיף קטן (א) ובסעיף קטן (ב) תהיה במתכונת הקבועה בנספח א' לחוזר זה.

5. תחולה

- א. חוזר זה חל על כל הגופים המוסדיים, למעט חברה מנהלת של קופת גמל ענפית וחברה מנהלת של קופת גמל מבטיחת תשואה כהגדרתה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), תשע"ב-2012.

ב. הוראות סעיף 3 לא יחולו בכל אחד מהמקרים המפורטים להלן שבהם החלו להיגבות מהעמית דמי ניהול נמוכים משיעור דמי ניהול המרבי הקבוע לפי דין:

1) דמי ניהול כאמור החלו להיגבות מהעמית לפני תחילתו של חוזר זה; ואולם, חל שינוי בדמי הניהול מיום תחילת חוזר זה ואילך, יחולו הוראות סעיף 3 מסמוך לאחר מועד השינוי ואילך;

2) נגבו מהעמית דמי ניהול כאמור בהתאם להסכם שנחתם בין מעבידו של העמית לבין הגוף המוסדי לפני כניסתו של החוזר לתוקף, והוראות ההסכם אינן תואמות את הוראות חוזר זה. הסכמים כאמור יותאמו לקבוע בהוראות חוזר זה עד ליום 31 בדצמבר 2014.

6. תחילה

תחילתו של חוזר זה, למעט סעיפים 7 ו-8, ביום 1 במרץ 2013 ותחילתם של סעיפים 7 ו-8 ביום 1 בינואר 2013.

7. הוראת מעבר

גוף מוסדי אשר מבקש להעלות את שיעור דמי הניהול עד ליום 30 באפריל 2013, ישלח לעמיתיו הודעה בדבר העלאת דמי הניהול הקבועים בתקנון או דמי הניהול הנגבים בפועל, והעלאה כאמור לא תחול אלא בתום חודשיים מהמועד שבו נשלחו הודעות כאמור.

8. ביטול חוזר

חוזר 2012-9-8 "דמי ניהול במכשירי חיסכון פנסיוני" – בטל.

עודד שריג
הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון

נספח א – הודעה על שינוי בדמי ניהול

* שדות אשר מסומנים בסוגריים מרובעים יושלמו על ידי הגוף המוסדי בהתאם למפורט בהערת השוליים.

א.ג.נ,

הנדון: שינוי דמי הניהול בחשבונך

החל מיום _____ ייגבו/החלו להיגבות¹ ממך דמי ניהול בשיעור של _____ אחוזים מיתרת החיסכון הצבורה בחשבונך ובשיעור של _____ אחוזים מההפקדות החדשיות לזכותך. דמי הניהול שלך לפני ביצוע השינוי האמור עמדו על שיעור של _____ מיתרת החיסכון הצבורה בחשבונך ועל שיעור של _____ מההפקדות החדשיות לזכותך.

בשניים עשר החודשים שהסתיימו ביום [_____]² נגבו ממך דמי ניהול בסך של כ- _____ ש"ח. לפי שיעורם של דמי הניהול החדשים, היו נגבים ממך בשנים עשר החודשים כאמור דמי ניהול בסך של כ- [_____]³ ש"ח, כלומר כ- _____ ש"ח פחות/יותר ממה שנגבה ממך על פי השיעורים הנוכחיים.

1 בהתאמה לסעיפים קטנים 4(א) או 4(ב)(2).

² לעניין סעיף 4(א) - יום לפני תחילתו של החודש הקודם לחודש שבו נשלחת ההודעה; ולעניין סעיף 4(ב)(2) יום לפני תחילתו של החודש בו החל הגוף המוסדי לגבות את דמי הניהול המעודכנים.

³ סכום דמי הניהול שהיו נגבים מהעמית בשניים עשר החודשים החולפים לפי שיעורם של דמי הניהול המעודכנים, יחושב כסכום המצטבר של דמי הניהול החדשים מיתרת החיסכון הצבורה ושל דמי הניהול החדשים מהפקדות חודשיות, שכל אחד מהם יחושב בהתאם לנוסחה הבאה:

כאשר $C > 0$:

$$K = \frac{A}{C} \times B$$

כאשר $C = 0$:

$$K = D \times B$$

A - סכום דמי הניהול מיתרת החיסכון הצבורה או סכום דמי הניהול מהפקדות חודשיות, שנגבו מהעמית בשניים עשר החודשים החולפים, לפי העניין;

B - שיעור דמי הניהול החדשים מיתרת החיסכון הצבורה או שיעור דמי הניהול החדשים מהפקדות חודשיות, לפי העניין;

C - שיעור דמי הניהול הנוכחיים מיתרת החיסכון הצבורה או שיעור דמי הניהול מהפקדות חודשיות, לפי העניין;

D - יתרת החיסכון הצבורה הממוצעת בשניים עשר החודשים כאמור (יתרת החיסכון בתחילת התקופה האמורה + יתרת החיסכון בסופה, חלקי 2), בקירוב או סך כל ההפקדות בחשבון בשניים עשר החודשים כאמור, לפי העניין.

K - סכום דמי הניהול החדשים מיתרת החיסכון הצבורה או סכום דמי הניהול מהפקדות חודשיות, לפי העניין.